

ній у різні пори року, навчити любити і розуміти природу, виховувати бажання бути активним учасником створення прекрасного в житті. Подальше наше дослідження передбачає визначення педагогічних умов підготовки майбутнього учителя до формування екологічного світогляду молодших школярів.

Література

1. Крамаренко А. М. Формування екологічних цінностей майбутніх учителів початкової школи: теорія і практика: монографія / А. М. Крамаренко. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 380 с.
2. Мелаш В. Д. Концептуальні підходи екологізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів / В. Д. Мелаш, А. Б. Варениченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / ред. кол. : Побірченко Н. С. та ін. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2014. – вип. 10. – Ч. 1. – С. 83-88.

УДК 378.3

Виноградова А. В.

вихователь ГПД

Запорізького ЗЗСО I-III ступенів № 15

Запорізької міської ради Запорізької області

anvin@i.ua

ІННОВАЦІЙНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ НОВОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Актуальність теми обумовлена загостренням протиріч між об'єктивною необхідністю розвитку креативності та формування життєвих компетентностей молодших школярів в умовах нової соціокультурної реальності та можливостями сучасної освітньої системи, між процесами саморозвитку особистості і системою традиційного виховання, спрямованого на єдині стандарти її формування, а також недостатньою розробленістю теоретичних основ та практичних методів означеної проблеми. У зв'язку з цим зазначені соціальні та педагогічні проблеми виходять сьогодні на рівень пріоритетних в українському суспільстві.

Зміна напрямку державної політики України в галузі освіти позначає перехід до розвитку такого суспільства, у якому вкрай необхідною є потреба створення сприятливого простору для формування успішних, конкурентоздатних особистостей, спроможних ефективно працювати та навчатися протягом усього життя, здатних до самоактуалізації, творчого сприйняття світу та соціально значущої діяльності, спрямованої на розвиток суспільства [1]. Базуючись на дослідженнях В. Г. Кременя [6], І. В. Малафіїка, А. С. Нісімчука, О. М. Пехоти [8, 10], О. В. Сухомлинської, М. Д. Яремченка, значну роль при цьому переході буде відігравати саме інноваційне навчання, яке, на відміну від традиційного, надає значно більше можливостей не тільки

для передачі знань, а й забезпечує багатогранний розвиток учня як творчої особистості, патріота та майбутнього професіонала своєї справи.

Метою роботи є спроба визначення необхідності та можливості використання інноваційних освітніх технологій в умовах сучасної шкільної освіти для формування та розвитку ключових компетенцій молодших школярів (не обмежуючись лише креативною сферою) та підвищення якості освіти у цілому.

Відповідно до мети визначено такі завдання:

1. Визначити та обґрунтувати список та методи класифікації інноваційних педагогічних технологій.

2. Визначити роль та необхідний рівень підготовки педагогів та навчального закладу як провідників інноваційних педагогічних технологій у навчальний процес.

3. Виявити педагогічні умови ефективності впровадження інноваційних педагогічних технологій з метою розвитку креативності та формування життєвих компетентностей молодших школярів.

4. Визначити сучасні історичні, соціальні, політичні, культурні, технологічні тенденції нової соціокультурної реальності та окреслити її вплив на навчання, формування та розвиток покоління сучасних молодших школярів.

Під інноваційними педагогічними технологіями розуміється сукупність якісно нових форм, методів і засобів навчання, виховання й управління, які вносять суттєві позитивні зміни до навчально-виховного процесу та покращення його результатів. Широкий спектр, багатоваріантність педагогічних технологій зумовлюють необхідність їх класифікації, однією з яких є групування за різноманітними системними та інструментально значущими ознаками [2, с. 44]:

1. За рівнем застосування.
2. За провідним чинником психічного розвитку.
3. За філософською основою.
4. За науковою концепцією засвоєння досвіду.
5. За ставленням до дитини.
6. За орієнтацією на особистісні структури.
7. За типом організації та управління пізнавальною діяльністю.

Необхідно розглянути як переваги інноваційних технологій навчання, так і їх обмеження та недоліки. Головними перевагами, які забезпечують інноваційні технології навчання, є [3]:

1. Формування оптимальної моделі навчання і виховання учнів, спрямованої на творчу реалізацію особистості.
2. Формування мотивації до навчання і здобуття знань учнями самостійно.
3. Сприяння розв'язанню пізнавальних і практичних завдань, які використовуються в повсякденному житті.
4. Формування ключових життєвих компетентностей особистості.
5. Розвиток критичного способу мислення учнів.
6. Розвиток комунікативних якостей особистості.

Висновки. Метою запровадження інноваційних технологій в освіті початку ХХІ ст. стає необхідність відповідати виклику глобалізаційних трансформацій, екологічних проблем, полікультурних тенденцій у світі. Нові ідеї зосереджені навколо проблем оцінювання якості освіти, формування у педагогів індивідуальної відповідальності за позитивні зміни в освіті, подолання суперечностей між темпами соціально-культурного розвитку школярів та потребами сучасного суспільства, досягнення рівних можливостей у здобутті якісної базової освіти, активізації соціально-педагогічних процесів для підвищення якості освіти, створення передумов для навчання протягом життя.

Процеси трансформації сучасної освіти окреслені декількома провідними концепціями:

- традиційною (оволодіння базовими знаннями, вміннями і навичками; вивчення і засвоєння академічних знань);

- раціоналістичною (опора на знання як упорядковану сукупність об'єктивних фактів на основі створення ефективної та всебічно розробленої технології);

- гуманістичною (необхідна умова для особистісного самовираження, самоствердження людини).

Ці освітні тенденції свідчать, що головною функцією освіти є розвиток інноваційної людини, яка буде мати всі передумови для розвитку та продуктивного життя в новому, інформаційному столітті та нових соціокультурних умовах. Формування та розвиток життєвої компетентності та креативності особистості визначається як складний процес, у результаті якого учень здобуває якості, необхідні йому для життєдіяльності в суспільстві, оволодіває соціальною діяльністю, комунікативними вміннями. Такі процеси будуть успішними лише за умови цілеспрямованості, комплексності, систематичності цієї діяльності; розгляду в контексті врахування механізмів впливу соціокультурного середовища на особистість; взаємодії школи, педагогів і родини у вихованні.

Пріоритетне місце у виховній роботі має особистісно зорієнтовний підхід до виховання: орієнтація на вихованця як мету, суб'єкт, результат і показник ефективності виховання; створення умов для розвитку індивідуальних здібностей учня та його самореалізації у різних видах творчої діяльності; задоволення потреб та інтересів, визнання його суверенності, прав і свобод. Вирішення цих завдань забезпечується взаємодією педагога і вихованців на основі діалогу, гуманним характером їхніх взаємин.

Література

1. Міністерство освіти і науки України . Концепція Нової української школи, 2016. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczija.html>

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. Київ : «Академвидав», 2004.

3. Захарчук Т. «Освіта регіону»: Український науковий журнал. – № 2. – 2010, с. 226.

4. Дудко Л. А. Роль інноваційних педагогічних технологій у становленні конкурентоспроможних спеціалістів / Л. А. Дудко // Мультиверсум : філософський альманах. – К. : Центр культури. – 2004. – № 39.

5. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х. : ВГ «Основа», 2009. – 176 с.

6. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2008.

7. Олійник П. М. Передові педагогічні технології, дидактично-методичні особливості та можливості їх / П. М. Олійник/ Метод навчання і наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / за ред. С. У. Гончаренка, П. М. Олійника. Київ: Вища шк., 2003.

8. Освітні технології : навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко та ін. ; за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001.

9. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті : монографія / за ред. С. О.Сисоєвої. Київ:ВІПОЛ, 2001.

10. Педагогічні технології: наука – практиці: навч.-метод. підруч. / за ред. С. О. Сисоєвої. Київ: ВІПОЛ, 2002.

УДК 37.017

Вихрущ А. В.

доктор педагогічних наук, професор
кафедри психології та соціальної роботи ТНЕУ
anatolwychruszcz@ukr.net

Смила Й.

доктор філософії Університету імені Яна Кохановського
в м. Кельце (Польща)

ЦІННОСТІ СУЧАСНИХ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Важливим чинником оновлення сучасної школи, оптимізації управління навчально-виховним процесом є виокремлення науково обґрунтованих пріоритетів. З кожним роком зростає значимість системи морального виховання. Стаємо свідками парадоксальної ситуації. Зростає рівень агресії, яка набирає дедалі витонченіших форм, маніпуляція досягає небачених розмірів, під загрозою опинився інститут сім'ї, байдужість стає звичною нормою.

Розвиток професійної майстерності педагогів передбачає наявність оперативної інформації щодо системи цінностей сучасних учнів. У рамках міжнародного проекту «Світ сучасних старшокласників» ми отримали достатньо цікаву інформацію, характерну для молодіжного середовища. Розглянемо отриману інформацію на прикладі самооцінки старшокласників Тернополя (опитування проведено в 2019 р., опитано 340 респондентів). Звернемо увагу на диференціацію інформації від дівчат і хлопців. Дівчата серед позитивних якостей сучасних старшокласників назвали: комунікабельність – 12%; креативність – 11%; вміння дружити – 10%; щирість – 9%; розум – 9%;